

+ Anil Couto
Αρχιεπίσκοπος του Δελχί

ΠΩΣ ΝΑ ΓΕΦΥΡΩΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΦΕΡΟΥΜΕ ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΟ ΚΟΣΜΟ

Μία από τις καλύτερες ευλογίες που έχει χαρίσει ο Θεός στην οικουμενική κίνηση για την ενότητα της Εκκλησίας τα τελευταία πενήντα χρόνια, είναι η συνειδητοποίηση ότι η ενότητα της Εκκλησίας είναι για την ενότητα όλης της ανθρωπότητας και την ακεραιότητα της δημιουργίας του Θεού. Υπό αυτή την έννοια, ο οικουμενισμός δεν μπορεί να διαχωριστεί από την ανάγκη της Χριστιανικής κοινότητας να έχει διάλογο με άλλες θρησκείες και ακόμη και με ιδεολογίες, προκειμένου να επικρατήσει η Βασιλεία του Θεού εδώ στη γη και να εκπληρωθεί η εντολή του Χριστού να κηρυχθεί το Ευαγγέλιο σε όλο τον κόσμο.

Είμαι πολύ χαρούμενος που έχουμε αδελφούς και αδελφές άλλων θρησκειών σε αυτό το οικουμενικό προσκύνημα και όλοι βαδίζουμε μαζί ως συν-προσκυνητές στο κοινό ταξίδι μας προς την αιώνια πατρίδα μας.

Θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας σε αυτό το προσκύνημα μια πρόσφατη εμπειρία από την Ινδία – τα θαυμάσια νέα από το Μουμπάι που δημοσιεύθηκαν στα μέσα ενημέρωσης ως συνέπεια των καταρακτωδών βροχών και των πλημμυρών που προξένησαν στην πόλη και στα προάστια της από τις 28 έως τις 30 Αυγούστου. Εκατοντάδες εργαζόμενα άτομα αποκλείστηκαν λόγω της διακοπής των μεταφορικών μέσων – τρένων, λεωφορείων, ταξί και μοτο-ταξί (*autorickshaws*). Δεν υπήρχε τρόπος να φτάσουν στο σπίτι τους. Οι δρόμοι είχαν γίνει ποτάμια από τη μια μέρα στην άλλη. Το ίδιο και εκατοντάδες άνθρωποι έπρεπε να φύγουν από τα σπίτια τους εξαιτίας των πλημμυρών. Σε αυτή την ώρα ανάγκης αναφέρθηκε ότι οι ντόπιοι Ινδουιστικοί ναοί, τα Μουσουλμανικά τεμένη, οι ναοί των Σιχ και οι Χριστιανικές εκκλησίες με τα ιδρύματά τους άνοιξαν τις πόρτες τους για να καλωσορίσουν και να φιλοξενήσουν όσο περισσότερους ανθρώπους μπορούσαν ανεξάρτητα από την κάστα ή το θρήσκευμα· όχι μόνο αυτό, άνθρωποι όλων των θρησκειών κανόνιζαν **μαζί** για το φαγητό και τα του ύπνου για τους αποκλεισμένους. Αυτή ήταν μια εξαιρετική χειρονομία αγάπης και ενότητας μεταξύ των θρησκειών με αφορμή το ανθρώπινο γένος που υποφέρει. Ήταν μια μαρτυρία αληθινής πνευματικότητας που πρέπει να είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων των θρησκειών. Κανείς δεν ζήτησε τη θρησκευτική ταυτότητα κανενός αλλά όλοι βίωσαν τη χαρά να είναι ένα ανθρώπινο γένος.

Ένας τρόπος με τον οποίο μπορούμε να χτίσουμε γέφυρες και να εργαστούμε για την ειρήνη είναι να ενώσουμε τα χέρια μας στην υπηρεσία της ανθρωπότητας. Η διδασκαλία του Mahatma Gandhi σχετικά με τη μη-βία (*ahimsa*) δεν μιλά μόνο για την αποφυγή βίας, αλλά και για την ενεργή αγάπη που είναι ο συνεχής αγώνας για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη (*satyagraha*). Η φιλοσοφία του Gandhi επικεντρώνεται στο γκρέμισμα των τειχών της διαίρεσης και στην οικοδόμηση γεφυρών αγάπης, ενότητας και ειρήνης παντού, ειδικά με τους κατώτερους, τους ελάχιστους και τους παραστρατημένους.

Είναι πολύ λυπηρό που οι άνθρωποι χωρίζονται με βάση την κάστα, την τάξη, το γένος, τη φυλή και το θρήσκευμα σε σημείο να μισούν ο ένας τον άλλο, να προβαίνουν σε διακρίσεις ο ένας εις βάρος του άλλου και ακόμη και να σκοτώνουν ο ένας τον άλλο. Υπάρχουν επίσης πόλεμοι ανάμεσα στα έθνη για την προστασία των ορίων και της «εδαφικής ακεραιότητας». Η ανθρώπινη ιστορία στάθηκε μάρτυρας της ανόδου ιδεολογίας που έχουν θεοποιήσει το «έθνος» εις βάρος των αληθινών ανθρώπινων αξιών της αδελφοσύνης όλων όπως μας διδάσκουν όλες οι θρησκείες και ιδιαίτερα το Ευαγγέλιο του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Ο εθνικισμός που χρησιμοποιείται εσφαλμένα για πολιτικούς σκοπούς είναι πάντα καταστροφικός και ειδικά όταν αυτός ο εθνικισμός συνδέεται με τη θρησκεία, μπορεί να επηρεάσει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη ελευθερία.

Είναι μια παρωδία θρησκείας όταν η θρησκεία γίνεται εργαλείο διάδοσης του μίσους και της βίας μέσα στην κοινωνία και ακόμη χειρότερο όταν πολιτικοποιείται για να κερδίσει ψήφους και να κερδίσει εκλογές στο όνομα της θρησκείας. Είναι σαφές ότι η κοινωνία γίνεται πολωμένη σε τέτοιες περιπτώσεις και το μίσος και η δυσπιστία κυβερνούν εκεί όπου πρέπει να υπάρχει αγάπη, αρμονία και μια αίσθηση αδελφοσύνης μεταξύ των λαών.

Θα ήθελα να αναφέρω εδώ τον μακαριστό και αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Angelo Fernandes του Δελχί, ο οποίος ήταν ο ιδρυτικός Πρόεδρος του Παγκόσμιου Συμβουλίου Θρησκείας και Ειρήνης και ένας ανένδοτος «σταυροφόρος» για την παγκόσμια ειρήνη με δικαιοσύνη. Στο βιβλίο του «Βατικανή Β' Αναθεωρημένη» (*Vatican Two Revisited*) (1997) γράφει: «Το πρόβλημα της ειρήνης είναι σίγουρα το πιο σημαντικό θέμα στη σημερινή διάταξη της παγκόσμιας ιστορίας. Η ανθρωπότητα έχει φτάσει σε ένα κρίσιμο σημείο στην ανάπτυξή της και είναι διχασμένη ανάμεσα στο δίλημμα της συνέχισης του παράλογου ανταγωνισμού των όπλων και της εξισορρόπησης του τρόμου, την αποκαλούμενη αποτροπή, ή το να πορευτούμε πάνω απ' όλα αυτά, σε μονοπάτια βαθύτερης κατανόησης, αλληλεξάρτησης και αδελφοσύνης στη 'Μία και Μόνη Γη' μας. Ειρήνη δεν σημαίνει μόνο απουσία προβλήματος· αντίθετα, σημαίνει πλήρη ευημερία, κάθε τι που συμβάλλει στο μεγαλύτερο καλό ενός ατόμου. Αυτή η ειρήνη έχει πάντα σχέση με τις προσωπικές σχέσεις: τις σχέσεις ενός ατόμου με τον εαυτό του, τους συνανθρώπους του και με τον Κύριο όλων. Είναι η ειρήνη που γεννιέται από τη συμφιλίωση των ανθρώπων που έχουν αποξενωθεί, είτε σκόπιμα είτε από παράλειψη, τόσο από τον Θεό όσο και από τους άλλους. Μόνο όταν οι άνθρωποι μπορέσουν να ζήσουν ειρηνικά με τον Δημιουργό τους θα μπορεί να υπάρξει μια σταθερή ειρήνη στις ανθρώπινες σχέσεις. Η ειρήνη του ανθρώπου με τον Θεό, η ειρήνη με τον εαυτό του, η ειρήνη μέσα στην ίδια του την καρδιά, η ειρήνη στην οικογένεια και η ειρήνη στην ανθρωπότητα, όλα αυτά ανήκουν μαζί. Η ειρήνη είναι επομένως δώρο του Θεού και έργο των ανθρώπων. Δεν είναι η απουσία πολέμου ούτε η διατήρηση ισορροπίας εξουσιών. Είναι μια δραστηριότητα δικαιοσύνης και ο καρπός της αγάπης. Απορρέει από την αρμονία που είναι ενσωματωμένη στην ανθρώπινη κοινωνία από τον ιδρυτή της και πραγματώνεται από ανθρώπους κάθε επερχόμενης γενεάς, καθώς διψούν για όλο και περισσότερη δικαιοσύνη. Στο κτίριο της ΔΟΕ (*Διεθνής Οργάνωση Εργασίας*) στη Γενεύη υπάρχει μια επιγραφή που λέει: 'Αν θέλεις ειρήνη, εργάσου για τη δικαιοσύνη'. Η ειρήνη πρέπει να οικοδομηθεί με βάση τις κύριες ανθρώπινες αξίες: την αλήθεια, τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την αγάπη. Απαραίτητη για τη διαδικασία οικοδόμησης ενός πιο πραγματικά ανθρώπινου κόσμου είναι ο ανεπιφύλακτος και πραγματικός σεβασμός για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα κάθε ανθρώπου».

Μόνο όταν αναγνωρίσουμε την δοσμένη από τον Θεό ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ισότητα του ενός και όλων και αποδεχθούμε ο ένας τον άλλον ως αδελφό ή αδελφή, τότε και μόνο τότε η βασιλεία της δικαιοσύνης θα γίνει παγκόσμια. Η δικαιοσύνη αναπτύσσεται με την αγάπη και χωρίς αγάπη δεν μπορεί να υπάρξει δικαιοσύνη. Αυτό είναι δυνατό επειδή η αγάπη είναι μια απόφαση, μια πράξη της θέλησης, αυτή η ισχυρή δύναμη μέσα μας, η οποία σε συνεργασία με τον Κύριο, μπορεί να επιφέρει αλλαγές.

Ο Αρχιεπίσκοπος Angelo Fernandes συνέδεε πάντα την ανάπτυξη με τη δικαιοσύνη και την ειρήνη. Μιλώντας για τον «Δρόμο προς την Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη» γράφει: «Η ανάπτυξη είναι το νέο όνομα για την Ειρήνη. Πρέπει τώρα να εξετάσουμε πιο προσεκτικά τα εμπόδια στην πορεία, τα εμπόδια στην ειρήνη καθώς μπαίνουμε στην Τρίτη Χιλιετία... Εάν ο κόσμος ήταν χωριό 1000 ατόμων, 60 θα κατείχαν τον μισό πλούτο, 500 θα πεινούσαν, 600 θα ζούσαν σε εξαθλιωμένες περιοχές και παράγκες και 700 θα ήταν αναλφάβητοι. Αυτά επιγραμματικά. Πάνω από δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν μέσα στη φτώχεια και ένα δισεκατομμύριο σε απόλυτη φτώχεια. Οι γυναίκες και τα παιδιά είναι τα κυριότερα θύματα αυτής της στρέβλωσης. 35.000 παιδιά πεθαίνουν κάθε μέρα λόγω παραμέλησης, υποσιτισμού και βίας και 15 εκατομμύρια είναι πρόσφυγες. Αυτό οφείλεται σε μια άδικη διεθνή οικονομική τάξη βασισμένη στην αλληλοστρέβλωση και την κερδοσκοπία, με τις ηθικές αξίες και την αίσθηση της δικαιοσύνης να θεωρούνται δευτερεύουσες... Το καθαρό αποτέλεσμα της πληθώρας των δεινών στην ανθρώπινη κοινωνία ήταν η διχόνοια μέσα στην οικογένεια, η δυσπιστία μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων, οι συγκρούσεις και βιαιότητες μεταξύ

εθνοτικών ομάδων, οι προστριβές και εντάσεις μεταξύ των κρατών. Η φτώχεια επομένως έχει χαρακτηριστεί ως μια μορφή θανάτου, σωματική και πολιτιστική. Και όμως, το μεγαλύτερο πρόβλημα στον κόσμο δεν είναι η φτώχεια, αλλά η αδιαφορία αυτών που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πορεία των γεγονότων προς το καλύτερο. Ο πραγματικός πολιτικός πρέπει να 'φορέσει' ένα πιο ανθρώπινο πρόσωπο την επόμενη χιλιετία.» Αυτά τα είπε είκοσι χρόνια προτού εισέλθουμε στην Τρίτη Χιλιετία. Τα στατιστικά στοιχεία έχουν επιδεινωθεί σήμερα. Κάτι ακόμη που είπε ο Αρχιεπίσκοπος: «Υπάρχουν τρεις βόμβες που επικρέμονται πάνω από την ανθρωπότητα, η πυρηνική βόμβα, η βόμβα της πείνας, η βόμβα της κρίσης του δημοσίου χρέους' και τώρα η οικολογική βόμβα. Όλες πρέπει να απενεργοποιηθούν καθώς επιλέγουμε τη ζωή αντί του θανάτου για το μέλλον.» Δεν αισθανόμαστε σήμερα ότι αυτά τα λόγια είναι αληθινά και εμείς ως υπεύθυνοι θρησκευόμενοι άνθρωποι καλούμαστε να ανταποκριθούμε στην επικείμενη απειλή;

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για μια οικονομία που βασίζεται στην ανάγκη και όχι για μια οικονομία που βασίζεται στην απληστία. Σύμφωνα με τα λόγια του Mahatma Gandhi: «Υπάρχουν αρκετά (αγαθά) στον κόσμο για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες όλων αλλά δεν υπάρχουν αρκετά για την απληστία του ενός». Μόνο οικονομική ανάπτυξη δεν είναι η απάντηση, αλλά μια ανάπτυξη που να είναι ισότιμη και βιώσιμη και να μην συνδέεται με τα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα των λίγων, αλλά μια ανάπτυξη που να αγκαλιάζει τις γυναίκες, τις μειονότητες, τους ιθαγενείς πληθυσμούς και τους περιθωριοποιημένους ανθρώπους.

Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός ήρθε σε αυτόν τον κόσμο ως «Άρχοντας της Ειρήνης». Κατά τη Γέννησή Του, οι άγγελοι έψαλαν τον ύμνο της ειρήνης, πριν από το Θάνατό Του μας έδωσε το δώρο της ειρήνης και στην Ανάστασή Του τα πρώτα Του λόγια ήταν: «Η ειρήνη να είναι μαζί σας». Έχει ορίσει σαφώς για εμάς τη διδασκαλία Του για την ειρήνη: «Μακάριοι οι ειρηνοποιοί, γιατί αυτοί θα ονομαστούν παιδιά του Θεού» (Μτ 5:9). Αυτή η διδασκαλία, που είναι ο δρόμος της σωτηρίας, είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη διδασκαλία Του για την αγάπη, τη συγχώρεση και τη συμφιλίωση, την ευγνωμοσύνη, την ταπεινοφροσύνη και την αυταπάρνηση του Σταυρού που οδηγεί στην Ανάσταση.

Είθε το Πνεύμα Του να εμπνεύσει και να καθοδηγήσει τον κόσμο στο να πάρει τις σωστές αποφάσεις που οδηγούν στην πληρότητα της ζωής και όχι στην καταστροφή και το θάνατο.

+ Anil Couto
Αρχιεπίσκοπος του Δελχί